

Energiteknikavdelningen
Bränsle och användning
Sven Risberg
016-544 2116
sven.risberg@stem.se

Miljödepartementet
103 33 Stockholm

Yttrande angående Regeringsuppdrag till Naturvårdsverket och Skogsstyrelsen att föreslå kompletterande metoder vid skydd av värdefull natur

Sammanfattning

Energimyndigheten har anmodats att inkomma med remissvar i ovan rubricerat ärende senast den 10 november 2008.

Energimyndighetens yttrande utgår i huvudsak från ett generellt energipolitiskt perspektiv och myndighetens centrala uppdrag att utveckla ett uthålligt, konkurrenskraftigt energisystem baserat på förnybara energislag. Bioenergin är central i sammanhanget och utgör ett viktigt bidrag till utvecklingen av en hållbar samhällsutveckling i stort. Denna utveckling sker inom ramen för den globala klimatproblematiken samt övriga internationella och nationella åtaganden.

Samhällets satsningar på förnybar energi motiveras av, förutom ambitionen att åstadkomma ett minskat beroende av fossila bränslen och främja utvecklingen av ett starkt näringsliv inom sektorn, en önskan att begränsa skador på miljön. En viktig utgångspunkt i Energimyndighetens arbete med omställningen av energisystemet är att från ett brett perspektiv söka bedöma de samlade miljöeffekterna av olika insatser. Vid avvägning mellan bevarande och markutnyttjande för energi är det således centralt att beakta den långsiktiga nyttan för naturen av att användningen av mer miljöstörande energislag kan minska.

Nämnda utgångspunkt ligger också till grund för myndighetens yttrande i detta ärende. Synpunkterna avser därmed konsekvenser av förslaget i stort. Energimyndigheten har därmed valt att avstå från detaljerade, "tekniska" synpunkter på hur kompletterande metoder vid skydd av värdefull natur ska implementeras.

Energimyndighetens ställningstagande

Energiförsörjning och miljöfrågor är tätt sammanknutna och det är viktigt att inte behandla dem som isolerade verksamheter. För att nå optimalt resultat i arbetet att utveckla ett ekologiskt och ekonomiskt hållbart samhälle förutsätts samarbete och kunskapsutbyte mellan energi- och miljöverksamheter. I sammanhanget är det

viktigt att se till den totala nyttan med förnybar energi och söka bedöma såväl potentiella synergieffekter, som målkonflikter.

Energimyndigheten anser att denna viktiga princip inte beaktas i rapporten. Denna uppfattning får också stöd i konsekvensbedömningen av förslagen där det konstateras (kap 9.2) att det är komplicerat att bedöma hur måluppfyllelse av delmål inom miljökvalitetsmålen ska värderas i förhållande till miljökvalitetsmålen i sin helhet. Här kan exempelvis nämnas miljökonsekvenserna av ökad avsättning av produktiv skogsmark, vilket motverkar en ökad biobränsleanvändning och därmed bidrar till att minska konverteringstakten bort från fossila bränslen. En konsekvens blir att klimatmålet i princip motverkas. Ett annat exempel kan vara om tillståndsgivningen för utbyggnad av vindkraft kommer att försvåras inom de undantagna skogsområdena, också detta med negativ effekt för klimatmålet (men också med möjliga synergier avseende andra miljökvalitetsmål). Det starka fokus som formulerats i själva uppdraget är i detta perspektiv olyckligt då det kan uppfattas leda till ett självändamål att nå kvantitativ måluppfyllelse i ett enda miljökvalitetsmål – Levande skogar, delmål 1 om långsiktigt skydd av produktiv skogsmark. Risken för suboptimering av helheten är uppenbar och ansatsen underbygger snarast ett synsätt att inte söka bedöma den totala nyttan av miljömålsarbetet.

Från ovanstående utgångspunkt anser Energimyndigheten det vara av central betydelse att söka åstadkomma en mera holistisk bedömning av miljökonsekvenserna. Detta är viktigt, inte minst då det gäller att skapa trovärdighet inom privatskogsbruket och med tanke på avsikten, att åstadkomma ökad delaktighet och frivillighet hos denna kategori skogsägare i de förslag som läggs.

En röd tråd i konsekvensbedömningarna är osäkerheten av de olika förslagen. Energimyndigheten delar den uppfattningen. Mot den bakgrunden anser Energimyndigheten att det är angeläget att fördjupa delar av analysen, inte minst vad beträffar attitydfrågor inom privatskogsbruket, innan kompletterande åtgärder införs. I analogi med ovanstående ställningstagande kan möjligen den nämnda enkätundersökningen förväntas generera fördjupade underlag och bör beaktas för att på ett bättre sätt söka skingra graden av osäkerhet i lagda förslag och därigenom bidra till att skapa en bred förankring.

Energimyndigheten instämmer i rapportens konstaterande, att de ekonomiska förutsättningarna skiljer sig åt mellan privatskogsbruket i Finland och Sverige. Detta förhållande måste särskilt beaktas i akt och mening att inte införa miljörestriktioner som riskerar snedvrida konkurrensförhållanden mellan skogsbruket i de båda länderna. Detta är centralt eftersom länderna konkurrerar på hårt konkurrensutsatta exportmarknader. I sammanhanget ska t ex nämnas att Finland har ett subventionssystem för uttag av biobränsle, vilket saknas i Sverige. Energimyndighetens slutsats är därför att samtliga styrmedel i de båda ländernas

skogspolitik och relevanta delar av (bio)energipolitiken bör analyseras och jämföras för att undvika risk för konkurrenssnedvridning innan kompletterande metoder vid skydd av värdefull natur införs.

Energimyndigheten anser vidare det vara av stor vikt att specifika riskvärderingar och konsekvensanalyser av ökade avsättningar av skogsmark inom privatskogsbruket görs innan kompletterande metoder vid skydd av värdefull natur införs. Detta dels i perspektivet av gällande skogsskyddsregler, dels utifrån de under senare år alltmer frekventa stormfällningarna och dithörande frågor som risker för "galopperande" lokala/regionala insektsangrepp. Det är t ex inte givet att förslaget om ett särskilt skötselanslag för nödvändig skötsel av skogliga biotopskyddsområden (kap 8.2.3.4) är tillräckligt i en extrem situation för att mobilisera tillräckliga resurser för avverkning av stormfälld skog, ett arbete som dessutom är mycket riskfyllt och kräver hög professionalism.

Beslut i detta ärende har fattats av generaldirektören Tomas Kåberger. Vid den slutliga handläggningen har därutöver deltagit utvecklingsdirektören Lars Guldbrand, avdelningscheferna Anneli Eriksson, Josephine Bahr Ljungdell, Susan Linton Royen, Zofia Lublin, Andres Muld, Birgitta Palmberger och Mathias Fock, verksjuristen Mattias Carlquist, enhetschefen Anna Forsberg samt handläggarna Anna Lundborg och Sven Risberg, den sistnämnde föredragande.

Tomas Kåberger
Sven Risberg

